

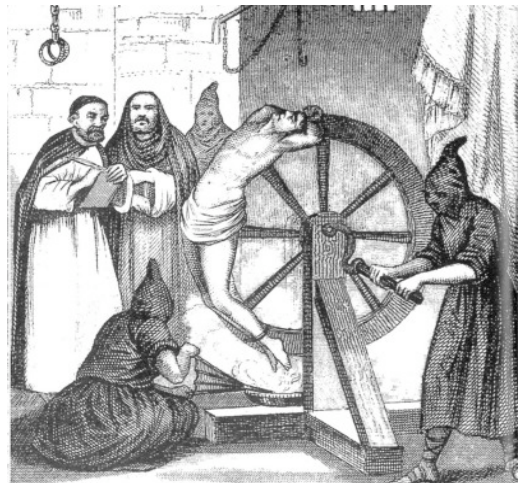
תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עד עמוד א

1. אמר רבי ישמעאל: מנין שאם אמרו לו לאדם עבוד עבודה זרה ואל תהרג מנין שיעבוד ואל יהרג - תלמוד לומר +ויקרא כ"ב /י"ח/+ וחי בהם - ולא שימות בהם. יכול אפילו בפרהסיא - תלמוד לומר +ויקרא כ"ב+ ולא תחללו את שם קדשי
תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עד עמוד א

2. אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא שלא בשעת השמד, אבל בשעת השמד - אפילו מצוה קלה יהרג ואל יעבור. כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: אפילו שלא בשעת השמד, לא אמרו אלא בצינעא, אבל בפרהסיא - אפילו מצוה קלה יהרג ואל יעבור
תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף נד עמוד א

3. רבי זירא: אונס רחמנא פטריה, דכתיב: +דברים כב+ ולנערה לא תעשה דבר

אב הַרְחָמִים שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. בְּרַחֲמֵי הָעֲצוּמִים
 הוּא יִפְקֹד בְּרַחֲמִים הַחֲסִידִים וְהַיְשָׁרִים
 וְהַתְּמִימִים. קִהְלוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל
 קִדְשַׁת הַשֵּׁם. הַנְּאֻהָבִים וְהַנְּעִימִים בְּחִיֵּיהֶם
 וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ. ... יִזְכָּרְם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה עִם
 שְׂאֵר צְדִיקֵי עוֹלָם. וַיִּנְקֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דָּם
 עֲבָדָיו הַשְּׂפוּךְ....
 וְאוֹמֵר, כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר לֹא שָׂכַח צַעֲקַת
 עֲנָוִים:

... x

(1) ...
 : ...

... x

(1) ...
 ...
 ...
 ...
 ...

הוא שאלו את רבינו אם יש לפרוש מן יינן עד שיעמדו בתשובתם ותהיה השובה שלהם" מפורסמת

א

מי שנאנס לעו"ז אבל שומר מצוות- יהודי גמר ודורש עזרא ותמיכה. נקרא "אנוס". אבל כל "עבירה הוא עבירה. חייב לחפש דרך לצאת ממצבו ולעשות תשובה בכל לבבו אנוס- חייב כל הזמן, אין פטור אבל כל הדלתות פתוחות שאלו את רבינו אם יש לפרוש מן יינן עד שיעמדו בתשובתם ותהיה השובה שלהם" מפורסמת

מהר"י קולון שורש פ"ח מביא בשם רש"י

מעשה באנוס שקדש עלמה בפני אנוסים חבריו וחזרו בתשובה, והורה שקידושו קדושין להצריכה גט. אע"פ שחטא - ישראל הוא. ועוד, שמא הרהרו תשובה בלבם והו צדיקי.

שו"ת הרא"ש כלל לב סימן ח

ודוגמא לדבר, למלך גדול שהיו לו הסרים למשמעתו, וקצתם סרו מעליו ושוב נכלמו וקבלם המלך. לימים נזדווג לו מלך גדול בחיל כבוד, ואותו המלך קבץ כל משרתיו ואמר להם: אתם רואים שכנגדי ידו תקפה עלי, אשר יבחר בי ובכבודי יקרב אלי, ויערו נפשם למות עלי. מקצתם נזדווגו אחר המלך וקצתם נסוגו אחרו והמלך נלחם ונצח להם; והנסוגים אחרו בקשו להשלים עמו בתיקון קל, כאשר השלימו כבר הסרים מעליו, ולא נאות המלך לקבלם כי אם בתיקון רב. כן מלכו של עולם, מתפאר בישראל כאשר מוסרים נפשם לקדושתו; כמו שנאמר: ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר

"תרומת הדשן" - סימן קצח

ר' ישראל איסרלין (המכונה מהרי"א או מהרא"י נולד ברגנשבורג (ויש אומרים במרבורג) בשנת 1390 בניסן קפ"א (1421) נהרג דודו ואמו על קידוש השם בגזרת וינה,

מומר שיצא מן הכלל, וחזר לדת האמת, צריך להתכפר בסיגופים גדולים כפי מה שעבר על כל מצוות שבתורה, או לא צריך כולי האי? וכן מצאתי בספר המצוות הקצר באורך שנקרא "סמ"ק מצוריק" (סימן נג) שאין להכביד עליו סיגופים כפי מה שהיה ראוי, מטעם אחר: לפי שאין לך סיגופים גדולים ורעים מאשר סובל בכל יום שמשתלק מכל הטובות וההנאות שהנכרים שרויים בהן. והוא היה גם כן כבר שרוי בהן עמהם, ומקבל עליו תמיד פחדים ובהלות ורשעות וצרות שהאומות מצרים לישראל. וקודם ששב לא היה לו דאגה בכל זאת, ונמצא תשובתו גורמת לו כל סיגופים

הללו. ולא דמי לשב מן העריות או רציחות, דברשעו נמי היה בכל צרות הללו, ותשובתו לא גורמת לו צרות הללו, וק"ל. הנראה לע"ד כתבתי.

רמבם אגרת השמד

שכל השמדות שדיברו בהם חז"ל היה בהם עשיית מעשה, אולם זה השמד (לדת ישמעאל) לא יתחייב בו זולת הדיבור בלבד, שיודה בשליחותו של אותו האיש, וכבר נתאמת אצלם שאין אנו מאמינים באותו דיבור, ואינו בפי האומרו אלא להנצל מיד המלך ולהפיס דעתו בדיבור בלבד, ולכן מי שבא לשאול אותנו אם יהרג או יודה בשליחותו של אותו האיש, אומרים לו שיודה ואל יהרג, אבל אל יעמוד במלכות ההיא, אלא ישב בביתו עד שיצא משם, ומכל מקום מי שנהרג כדי שלא יודה בשליחות אותו האיש, לא יאמר עליו אלא שעשה הישר והטוב, ויש לו שכר גדול לפני השי"ת, ומעלתו במעלה העליונה, כי מסר עצמו על קדושת ה' יתברך ויתעלה. ע"כ.

מחזור רומי שנת 1441

"אחינו אנוסי ישראל הנתונים בצרה ובשביה, המקום ירחמם ויחון אותם, בעבור שמו הגדול יושיעם ויושיענו ויוציאם ויוציאנו מצרה לרווחה ומאפילה לאורה ונאמר אמך"

מנהגי מהר"ש מנוישטט סימן שכו

אמר מה"ר שלום ז"ל על אותו שנטרפה דעתו בע"י, ורץ לפני התיפלה ואמר להיות גוי, שמותר לשתות יין עמו כי הוא אנוס. והביא ראייה ממה שכתוב במדרש בשעה שטבעו מצריים בים, אמר שר של ים לפני הק' מה נשתנו אלו מאלו, אם מצריים עבדו עבודה זרה

[ישראל] ג"כ עבדו עבודה זרה במצרים, ואמר לו הק' אינו דומה, כי ישראל היו משועבדים ברוב צרות היו כאנוסים, אבל המצריים היו שלווים ושקטים ואפילו הכי עבדו עבודה זרה והיו מזידין ולהכי שאני.

ר' יצחק בן ר' ששת ברפת (1326 - 1408) - הריב"ש, מן ה**ראשונים**. מגדולי חכמי **ספרד**

ב 14- תלמידים של הר"ן

תשובה: דע שמי שעבר על כל מצות התורה באונס, ואפ"י עבד עבודת גלולים שהדין שיהרג ואל יעבור, אם עבר ולא נהרג לא נפסל לעדות, וכישראל הוא לכל דבריו כיון שעשה כן באונס ומפני אימת מות נפלו עליו. שהרי אין ב"ד עונשין אותו על כך, דאנוס רחמנא פטריה

למצוא להם דרך להקל האיסור.

שאלת. יין שבא בספינה של נוצרים, שלחו אנוס אחד ואמר שבא לו מארץ טרטוש"א מאצל יהודי, ובא בספינה עם היין אנוס אחד והעיד כי בפניו הורידו היין הזה במיורק"ה בספינה שבאה מטרטוש"ה בחזקת כשר וראה כי האנוס שבא לו היין קורא הכתב שנשלח לו מטרטוש"ה ונבדק היין בבגאייה ונמצא חתום חותם בתוך חותם וכתוב על גבי הסיד יין כשר מטרטוש"ה בהן, וכן קנה אחד חחת הסיד ובו פתק אחד כתוב בו כמכתב אשר על הסיד, וסמכתם על התירו על סמך עדות האנוס הזה משום שנאמן על של חבירו אעפ"י שאין נאמן על שלו. ומה שיש לחוש בזה הוא שמא האנוס יכתוב כתיבה אשורית על פי החבית ובקנה יכתוב גם כן פתק, ובאמת שזו חששא גדולה היא, ויותר יש לחוש בזה מהאנוסים ולא מן הגויים, שהגויים אין אנו חוששין להם שמא גמירי כמו שכתבו בשם ר"י ז"ל, **ובמשומדים** אנו חוששין להם לזה, אלא שלא כל הדרכים שוים שאם אנוס שלחו או הביא יין עמו בספינה אנו חוששים שמא הוא זייפו, אבל ביין הנמצא לא חיישינן שמא זייפו. וכן היין הזה שבא מטרטוש"ה למיורק"ה והדבר ניכר שאינו יין של מיורק"ה אלא בלא ספק דלא טרח זה זייף, הילכך היין הזה כשר הוא על פי אותן דרכים שכתבתי.

ובקשתכם:

(לב) **והעולה** על רוחכם היו לא תהיה וגומר עד סוף הנבואה: הנבואה הזאת עצומה. היא מאד ראוי לתת לב עליה כי רובה קרהנו וראינו בעינינו בגלות המר והנמהר הזה שאנחנו בו בתוך בני אדום וענינה אין ספק שלא נתקיימה בגלות בבל אלא בגלות רומי אשר אנחנו בו שבני ישראל מפני צרות הגזרות והשמדות ומפני חרבות האיבים יצאו מכלל הדת וחשבו להיות כגויי הארצות ועשו זה בחשבם שבזה תסור מהם השגחת הש"י ויצאו מחובת שמירת תורתו ולא יפול עליהם בעבור זה חרון אפר ולא עונש קללותיו ויהיו כגויים וכמשפחות האדמה לעבוד את אלהיהם ויעזבו למקרי הזמן ולמערכות השמימיות ויהיו מוצלחים במעשיהם כהצלחת העמים ההם ולא יהיו עוד עם השם וצאן מרעיתו ולא יזכר שם ישראל עוד עליהם) וכן אמרו בויקרא רבא את מוצא כשבקשו לפרוק עול בימי יחזקאל כתוב באו אנשים מזקני יהודה לדרוש את ה' אמרו לו בן אדם כהן הקונה עבד מהו שיאכל בתרומה אמר להם יאכל אמרו לו אם חוזר ומכרו לישראל לא יצא מרשותו אמר להם

מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון
 ולא יריחון וע"ז אמר כאן הנביא והעולה על רוחכם
 הויו לא תהיה ובאר מהו העולה על רוחם באומרו
 אשר אתם אומרים נהיה כגוים כמשפחות הארצות
 לשרת עץ ואבן שהם הפסילים כמו שהם עובדים (לג)
 אבל המחשבות הזאת העולה על רוחכם דעו נא וראו
 שהיו לא תהיה לעד ולא תתקיים לפי שאני נשבע
 חי השם אם לא ביד חזקה וזרוע נטויה ובחמה שפוכה
 אמלוך עליכם ואמר יד חזקה וזרוע נטויה וחמה
 שפוכה לכלול כל בני ישראל אם היהודים שעמדו
 בדתם וטעמם לא נאמ' שהנה ימלוך עליהם ביד חזקה
 זבכתו הבלתי בעל תכלית ואמר זה על היהודים אשר
 בארץ אדום ואמר ובזרוע נטויה על היהודים שבארץ
 ישמעאל שעמדו ביהדותם ושמרו דתם וכנגד המשומדים
 והאנוסים שיצאו מכלל הדת אמר ובחמה שפוכה אמלך
 עליכם שהחמה היא מפני שעברו על דת ורמוז בזה
 שאף על פי שישתדלו הם וזרעם אחריהם להיות כגוים
 גמורים הנה לא יהיה כן כי תמיד יקראו אותם משפחו
 הארצות יהודים ובשם ישראל יכנו בעל כרחם ויחשבו
 אותם ליהודים ויעלילו עליהם שהם מתיידיים בסתור
 ובאש שרוף ישרפו אותם על זה וכל זה נכלל באומרו
 ובחמה שפוכה אמלוך עליכם שאף על פי שהם ירצו
 להראות עצמם גוים הנה בעל כרחם יהיו נחשבים
 ליהודים כי המלך ה' צבאות ימלוך עליהם בעל כרחם
 (לד) ולפי שהם יתערבו בגוים ויתחתנו בהם ויפוצו
 בארצות אמר והוצאתי אתכם מן העמים וקבצתי
 אתכם מן הארצות אשר נפוצות' במ הנה התבאר

